

POSTANOWIENIE

Dnia 27 marca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z wniosku D. J.
przy uczestnictwie [...] Przedsiębiorstwa [...]
z ograniczoną odpowiedzialnością w M. z siedzibą w M.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 27 marca 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w T.
z dnia 6 marca 2014 r., sygn. akt I Ca [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od wnioskodawcy na rzecz uczestnika kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądowym, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Cel wymagań przewidzianych przez art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko wtedy, gdy skarżący powoła i uzasadni istnienie przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego co do przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania jest konsekwencją oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Wnioskodawca wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na potrzebę wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości w zakresie ustalenia, czy wykonywanie przedmiotu działalności przedsiębiorstwa przesyłowego, poprzez wzniesienie na gruncie trwałych i widocznych urządzeń oraz na korzystaniu z nich w tym celu oraz w celu konserwacji i napraw, na podstawie decyzji wydanej w oparciu o art. 35 ustawy z 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości, stanowi sposób realizacji prawa odpowiadającego służebności gruntowej przesyłu. Ponadto wnioskodawca wskazał, że rozpoznanie sprawy pozwoli na rozstrzygnięcie wątpliwości sądów I i II instancji, czy władztwo wykonywane przez przedsiębiorcę przesyłowego i jego poprzedników prawnych na nieruchomości uczestnika odpowiada zakresowi służebności gruntowej przesyłu, czy też było władztwem prekaryjnym.

Na potrzebę wykładni przepisów prawnych jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania można się powołać wtedy, gdy wobec konkretnego przepisu prawnego brak jednolitej lub utrwalonej judykatury, zwłaszcza judykatury Sądu Najwyższego albo też przyjęta i dominująca wykładnia jest oczywiście błędna lub kontrowersyjna. Jedynym przepisem, na potrzebę wykładni którego wskazał

skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest art. 35 ustawy z 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości. Przepis ten był wielokrotnie wykładany przez Sąd Najwyższy w celu wyjaśnienia, jakie jest znaczenie przewidzianych nim instytucji dla możliwości korzystania z nieruchomości gruntowej na potrzeby posadowienia na niej urządzeń przesyłowych (por. m.in. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 8 kwietnia 2014 r., III CZP 87/13, OSNC 2014, nr 7-8, poz. 68). W orzecznictwie jednolicie przyjmuje się, że oświadczenie właściciela nieruchomości, wyrażające zgodę na wykorzystanie jej na cele związane z realizacją wykonywanych przez przedsiębiorcę zadań gospodarczych, wymagających trwałego tytułu do gruntów, na których umieszcza on urządzenia wchodzące w skład przedsiębiorstwa, wyłączało możliwość wydania decyzji wywłaszczeniowej na podstawie powołanego wyżej przepisu, jeżeli zapewniało stabilny tytuł do korzystania z gruntu na potrzeby przesyłowe (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z 28 czerwca 2005 r., I CK 14/05, niepubl.). Zasada priorytetu porozumienia pomiędzy właścicielem nieruchomości i przedsiębiorstwem co do określenia tytułu do korzystania z gruntu na potrzeby posadowienia na nim urządzeń przesyłowych zakładała, że do ingerencji w prawo własności decyzją administracyjną dochodziło wyłącznie w razie nieosiągnięcia w tym zakresie porozumienia. Przyjęta przez właściciela i przedsiębiorstwo podstawa posadowienia na nieruchomości urządzeń przesyłowych (porozumienie albo decyzja) określała charakter stosunku prawnego, w jakim mogły pozostawać te podmioty, rodzaj ewentualnych roszczeń oraz drogę ich dochodzenia (por. wyroku Sądu Najwyższego z 11 czerwca 1998 r., II CKN 441/98, niepubl.; z 10 lipca 2002 r. II CKN 1316/00, niepubl.). W razie nieustalenia stabilnego tytułu do korzystania z nieruchomości na potrzeby przesyłowe, tytuł taki może być ustalony, także z inicjatywy właściciela nieruchomości, w postępowaniu cywilnym o ustanowienie służebności przesyłu (art. 305² § 2 k.c.).

W odniesieniu do drugiego ze wskazanych zagadnień wskazać należy, w doktrynie panuje jednolity pogląd, że jeżeli z okoliczności wynika, iż władający korzysta z cudzej nieruchomości w oznaczonym zakresie bez względu na wolę jej właściciela to można mniemać, że jest posiadaczem służebności. Gdy władztwo to jest wykonywane w ścisłej zależności od woli właściciela nieruchomości, można

uznać, że ma charakter prekaryjny. W wyroku z 1 września 1958 r., 1 CR 745/58 (OSP i KA 1959, nr 7-8, poz. 205), Sąd Najwyższy wskazał, że władztwo prekaryjne, w porównaniu z posiadaniem, ma z reguły przejściowy, krótkotrwały charakter. Tymczasem posiadanie powinno być raczej stabilne. Gdyby Sądy orzekające w niniejszej sprawie rzeczywiście miały wątpliwości co do tego, w jaki sposób zakwalifikować władztwo uczestnika nad nieruchomością wnioskodawcy, jak sugeruje skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, to swoje w tym zakresie wątpliwości Sąd drugiej instancji mógł przedstawić w formie zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy. Takie zagadnienie nie zostało sformułowane, a z motywów zaskarżonego postanowienia nie wynika, by w sprawie zachodziła potrzeba rozważania problemu sformułowanego przez skarżącego we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. oraz - co do kosztów postępowania – art. 520 § 2, art. 108 § 1 w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., § 13 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 7 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 461), orzeczono jak w postanowieniu, orzeczono jak w postanowieniu.